

WAYFINDING ANTROPOLOGIC

PUNCTUL 1 – FOR LA PORTA (ÎN AFARA PORȚII)

Un loc emblematic în Civitanova și punctul de întâlnire al orașului.

Legenda spune că aici probabil se afla una din ale cinci porți ale așezării, fiind cea mai importantă dintre ele.

For la porta – t aspett a for la porta – este o piață micuță, un punct de plecare al autobuzelor, un loc plăcut locuitorilor pentru conversații, având în vară răcoarea oferită de platanul și teiul monumental.

Piața este completată de o cruce benedictină realizată din piatră locală, sculptată de Cola di Civita Nova ca mărturie a șederii în Civitanova a Sfântului Bernardino da Siena, care a devenit mai târziu patronul său, și fântâna, care poartă un vers din Cântarea Creaturilor pe fațada sa și este compusă din numeroase *cannelle* (guri de scurgere) cu apă potabilă, mărturisind abundența apei de izvor de care beneficiază orașul.

PUNCTUL NR. 2 – ALLA FIERIA A SAN FELICE TE L'ACCATT (LA TÂRGUL DIN SAN FELICE, O SĂ-L CUMPĂR DE LA TINE)

În acest spațiu deschis de 111 metri lățime, poteca pentru oi Lucera-Castel di Sangro intră în orașul Civitanova.

Pe 28 august, prima zi a sărbătorii Sfântului Felice Martire (co-patronul orașului), în trecut avea loc marele târg de animale. În această zi, se auzeau strigătele a sute de animale diferite, aduse din toate părțile pentru a fi comercializate sau vândute: sunetele clopotelor se amestecau cu strigătele de negociere și strângerile de mână care urmau; măgarii bătrâni, încărunțiți de vârstă, erau temporar renovați cu puțină funingine neagră și vânduți ca mânji tineri.

Acesta era doar începutul târgului.

Pe măsură ce urcam spre biserica satului, articolele de vânzare se schimbau de la animale la cuve de lemn (recipiente cilindrice de diferite dimensiuni). Civitanova era, de fapt, un sat de producători de cuve: maeștri meșteșugari care creau recipiente etanșe doar din lemn brut, înainte de a trece la ceramică și recipiente de cupru ale faimoșilor cupruari din Agnone.

WAYFINDING ANTROPOLOGIC

Mirosul pepenilor verzi proaspăt tăiați de vânzători – care erau stivuiți sub formă de piramide mari – învăluia vizitatorii care se aventurau în mulțimea de la târg, dar aceștia ar fi fost, de asemenea, uimiți de strigătele vânzătorilor ambulanti și de mirosurile diverse, precum mirosul înțepător al scapece (cod murat) sau al faimoaselor roșii Civitanova, care se cultivă și astăzi.

Ajungând în zorii zilei, vizitatorii puteau întâlni un măgar cu o încărcătură ciudată în coșuri legate de piept: acolo puteau vedea gheață, o adevărată raritate într-o perioadă în care frigidererele nu existau. La sfârșitul iernii, câțiva bărbați urcaseră pe muntele nostru până la cel mai înalt punct al său – 1400 de metri – și acolo, într-o dolină carstică, săpaseră o groapă în care, după ce adunaseră și compactaseră zăpada, o acoperiseră pentru a o păstra până în vară, când era tăiată în blocuri, adusă în sat și folosită pentru faimoasa *srbetta* (sorbet) – consumat în timpul sărbătorilor Sfântului Felix – precum și pentru înghețata clasică.

PUNCTUL NR. 3 – ALLE CIERCHE MANCINE (STEJARII STÂNGAȘI)

Numele, care folosește un joc de cuvinte, este puțin sinistru, având o explicație foarte plauzibilă : bătrânii se adunau în jurul focului în serile de iarnă, cu vântul care trecea pe sub obloanele vechi scoțând sunete care aproape că făceau flăcările să pâlpeie și cărbunii să devină roșii ca sângele, și începeau să spună povești despre vrăjitoare.

Legenda spune că vrăjitoarele din sat se adunau în acest loc pentru a-și ține sabbaturile: după ce răpeau un copil, îl duceau la cierce mancine și, odată ce aprindeau un foc mare, îl treceau „prin lanț”, lovindu-l cu vrăjile lor malefice, până când, noapte după noapte, copilul se ofilea atât de mult încât corpul său mic și subțire încăpea prin inelele unui lanț, de genul celor folosite în șemineu pentru a agăța oala.

În vremuri mai moderne, acest loc și-a schimbat funcția: de la povești macabre din secolele trecute până în anii 1930, când acest drum, care îi întâmpina pe cei care veneau din Roma sau Napoli la Civitanova, a fost redenumit *Viale del Duce* (chiar și astăzi, deși foarte estompate, cuvintele *Credere Obbedire Combattere* - Crede, Ascultă, Luptă - pot fi citite pe casa de la cotitură).

WAYFINDING ANTROPOLOGIC

După război, strada a fost redenumită *Viale Arciprete Emilio Battista*, iar în anii 1970, un bărbat care se întorsese din străinătate, cunoscut de toată lumea sub numele de „Tonino”, a decis să deschidă aici un bar și un restaurant pe care l-a numit *Tony Le Querce*. El a adăugat și camere la bar-restaurant, care a devenit imediat un mare succes, mai ales datorită tinerilor care îl preferau cantinelor, vechile taverna ale orașului.

Tony Le Querce a devenit acum un loc istoric în oraș și este în continuare unul dintre preferatele tinerilor din Civitanova.

PUNCTUL NR. 4 – LE TERRAIN (ZIDUL DE PĂMÂNT)

Este unul dintre cele mai pline de evenimente locuri din lunga istorie a orașului.

Digul a fost odată un zid al palatului ducal care, în urma unui cutremur violent, s-a prăbușit, umplând partea din față cumoloz și creând astfel așa-numitul dig.

La începutul secolului, stând la mesele cafenelei de pe dig, am fi putut întâlni personalități ilustre. Senatorul și medicul Antonio Cardarelli, academicianul italian Giuseppe Pianese și alții care, venind din Napoli, au dat locului porecla „Naplitte”.

Întâmplător, orașul Civitanova împărtășește semnificația numelui său: în greacă, *nea polis* înseamnă oraș nou, care în latină se traduce prin *Civitas nova*.

Astăzi, camerele Palatului Ducal cu vedere la terasament găzduiesc reședințe private, poșta și o bibliotecă municipală.

PUNCTUL NR. 5 – DEALUL

Considerat centrul istoric al orașului și cel mai vechi cartier al acestuia, se caracterizează printr-un labirint de străzi înguste, accesibile doar pe jos, care se învârt în jurul Bisericii Mamă.

Multe dintre aceste străzi sunt fundături, în timp ce altele duc înapoi la punctul de plecare sau se deschid către mici piețe.

WAYFINDING ANTROPOLOGIC

Aici, vizitatorii pot admira numeroasele portaluri de piatră și pot descifra simbolurile sculptate în ele. Pe lângă data construcției, există figuri sau obiecte care nu sunt aleatorii: multe fac aluzie la meseriile proprietarilor caselor, cum ar fi ciocane sau nicovale pentru fierari; altele sunt simboluri împotriva ochiului rău, cum ar fi măști cu fețe monstruoase sau cu limba scoasă; în sfârșit, există simboluri ale prosperității, cum ar fi ghivece de flori.

Tradus de
Ioana Cristina Huban

În colaborare cu
Liliana Huban